

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 25

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ, 25 (1991)

Προστασία Αμβρακικού Κόλπου

Κώστας Αρβανίτης

doi: [10.12681/prch.36918](https://doi.org/10.12681/prch.36918)

Copyright © 2024, Κώστας Αρβανίτης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αρβανίτης Κ. (2024). Προστασία Αμβρακικού Κόλπου. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (25), 189–191.
<https://doi.org/10.12681/prch.36918>

Προστασία Αμβρακικού κόλπου

του Κώστα Αρβανίτη
Χημικού Μηχανικού
της ETANAM

Ο Αμβρακικός Κόλπος μαζί με τις λιμνοθάλασσες της βόρειας κύρια πλευράς του και τον εκτεταμένο υγροβιότοπο αποτελεί ένα οικοσύστημα που προσφέρει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης τόσο ιχθυοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας όσο και ήπιων μορφών τουρισμού (οικολογικός και επιστημονικός τουρισμός).

Όμως για να διατηρηθεί σαν πλουτοπαραγωγικός πόρος ο Αμβρακικός και η ευρύτερη περιοχή του πρέπει να προστατευθεί αποτελεσματικά από τις επιδράσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και ειδικότερα από τη ρύπανση των νερών που καταλήγουν άμεσα ή έμμεσα στον Κόλπο αλλά και από τις πιέσεις που δέχεται για άλλες χρήσεις που έρχονται σε αντίθεση με την προστασία του.

Η ρύπανση του Κόλπου προέρχεται από τη δραστηριότητα της γύρω περιοχής και καταλήγει στον Κόλπο είτε άμεσα είτε κυρίως έμμεσα μέσω των ποταμών και των στραγγιστικών καναλιών. Πιο συγκεκριμένα η ρύπανση αυτή προέρχεται από τις παρακάτω πηγές:

Τη μεταποιητική δραστηριότητα της γύρω περιοχής η οποία μπορεί να θεωρηθεί σχετικά περιορισμένη.

Από τις κτηνοτροφικές και κυρίως χοιροτροφικές μονάδες που βρίσκονται στην περιοχή Φιλιππάδας - Άριας και οι οποίες άμεσα είτε έμμεσα ρυπαίνουν τον ποταμό Λούρο και τα στραγγιστικά αυλάκια της περιοχής. Να σημειωθεί ότι ο υπάρχων αριθμός χοιρομητέρων στην περιοχή (γύρω στις 13.000) αντιστοιχεί σε ισοδύναμο πληθυσμό από άποψη αποβλήτων μεγαλύτερο από 300.000 άτομα.

Από τα οικιακά λύματα των πόλεων και των οικισμών της γύρω περιοχής και κυρίως της πόλης της Πρέβεζας που εκβάλλουν απευθείας στο στόμιο του Κόλπου, της Αμφιλοχίας, της Βόνιτσας και του Μενιδίου που είναι οι μεγαλύτεροι παράλιοι οικισμοί.

Τέλος σημαντική πηγή ρύπανσης όχι όμως σημειακή αποτελούν τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα των καλλιεργούμενων εκτάσεων τα οποία συμβάλλουν καθορι-

στικά στον ευτροφισμό του Κόλπου.

Αποτέλεσμα της ρύπανσης που δέχεται ο Κόλπος αλλά και της ιδιόμορφης μορφολογίας του (στενό άνοιγμα επικοινωνίας με το Ιόνιο) είναι, σύμφωνα με την ωκεανογραφική μελέτη που εκπονήθηκε από το ΕΚΘΕ αλλά και σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία που διαθέτει η ΕΤΑΝΑΜ, να βρίσκεται ο Κόλπος σε οριακή κατάσταση από άποψη οικολογικής ισορροπίας. Κύριο πρόβλημά του είναι ο αυξημένος ευτροφισμός σε σχέση με το ολιγοτροφικό Ιόνιο και η υποβάθμιση του πυθμένα του κυρίως στο ανατολικό του τμήμα. Ιδιαίτερα χαμηλά είναι επίσης τα επίπεδα οξυγόνωσης των βαθύτερων στρωμάτων του Κόλπου.

Όσον αφορά τους τρεις κύριους ποταμούς που καταλήγουν στον Κόλπο σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από την ΕΤΑΝΑΜ σε συνεργασία με το ΠΕΡΓΙΑ, η κατάσταση είναι επίσης προβληματική. Πιο συγκεκριμένα, τα νερά του ποταμού Λούρου από τη Γέφυρα Καλογήρου και κάτω είναι υποβαθμισμένα σε σχέση με την προηγούμενη ποιότητα του ποταμού και είναι κατάλληλα και μάλιστα οριακά για την διαβίωση μόνο ανθεκτικών ειδών ψαριών (κυπρινιδών). Επίσης ο ποταμός, παρά την αυξημένη δυνατότητα αυτοκαθαρισμού που διαθέτει, δεν είναι σε θέση να αποδομήσει όλη την ρύπανση που δέχεται, με αποτέλεσμα σημαντικό της μέρος να καταλήγει στον Αμβρακικό.

Παραπέρα επιβάρυνση του ποταμού θα σήμαινε ελάττωση των ιχθυοπληθυσμών του και πρόσθετη επιβάρυνση στον ήδη επιβαρυσμένο Κόλπο.

Ο ποταμός Αράχθος είναι επίσης προβληματικός για το οικοσύστημα του Αμβρακικού Κόλπου όχι λόγω της ρύπανσης που δέχεται, η οποία σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτουμε είναι περιορισμένη, αλλά κυρίως λόγω της ασυνέχειας της ροής του, λόγω της λειτουργίας του φράγματος της ΔΕΗ στο Πουρνάρι.

Τέλος ο μικρότερος ποταμός Βωβός κατά την περίοδο Δεκεμβρίου-Μαΐου βρίσκεται σε κατάσταση πέρα από κάθε λογικό όριο, αφού έχουν μετρηθεί στη γέφυρα Κόπραινας συγκεντρώσεις διαλυμένου οξυγόνου μικρότερες από 1 mg/l. Η κατάσταση του ποταμού αυτού για τη δεδομένη χρονική περίοδο, εκτός από την επιβάρυνση που προκαλεί στον Κόλπο, δημιουργεί κινδύνους και για τη δημόσια υγεία της περιοχής, αφού εμφανίζονται σπηκικές καταστάσεις που προκαλούν έντονη δυσοσμία.

Γίνεται επομένως φανερό, με βάση την υπάρχουσα κατάσταση, ότι οποιαδήποτε παραπέρα επιβάρυνση του Κόλπου πρέπει να αποφευχθεί και να γίνουν και τολμηρά βήματα στον περιορισμό της ήδη υπάρχουσας ρύπανσης.

Η ΕΤΑΝΑΜ, που δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του '88 και έχει σαν μετόχους όλους του φορείς της περιοχής γύρω από τον Αμβρακικό Κόλπο, καταβάλλει υπεράνθρωπες προσπάθειες σε σχέση με τις δυνατότητές της, για να παρέμβει αποτελεσματικά στην κατεύθυνση της προστασίας του Κόλπου και του οικοσυστήματος της ευρύτερης περιοχής.

Πιο συγκεκριμένα οι δράσεις της Εταιρείας προς την κατεύθυνση αυτή είναι οι ακόλουθες:

1. Πρόγραμμα μόνιμης παρακολούθησης των επιφανειακών νερών της περιοχής του Αμβρακικού Κόλπου σε συνεργασία με το ΠΕΡΓΙΑ και πιο συγκεκριμένα των ποταμών Λούρου, Αράχθου και Βωβού.

2. Πρόγραμμα παρακολούθησης του Αμβρακικού Κόλπου με ταυτόχρονη εκτίμη-

ση των δυνατοτήτων ανάπτυξης μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

3. Έρευνα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

4. Μέριμνα (σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ) για την υλοποίηση της οριοθέτησης των ζωνών προστασίας του Αμβρακικού σύμφωνα με την συνθήκη RAMSAR.

5. Πρόγραμμα οικοτουρισμού σαν εναλλακτική μορφή ανάπτυξης που να συμβαδίζει με τους στόχους διατήρησης και διαχείρισης φυσικών συστημάτων.

Επιπλέον βρίσκεται σε συνεχή επαφή με εκπροσώπους των κοινοτήτων της περιοχής Φιλιπιάδας για να βοηθήσει αποτελεσματικά στην προώθηση συνολικής επεξεργασίας των αποβλήτων τους.

Αφού εισηγήθηκε τη δημιουργία θυροφράγματος στο ανάχωμα του ποταμού Λούρου προς την αρμόδια ΔΕΚΕ, διαχειρίζεται τη λειτουργία του σε συνεργασία με άλλους φορείς για την τροφοδότηση του υδροβιότοπου με γλυκά νερά, για να αποκατασταθεί η παλιότερη ισορροπία του.

Τέλος βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τους νομαρχιακούς φορείς ελέγχου των αποβλήτων και πιο συγκεκριμένα με το Λιμεναρχείο και τα αστυνομικά τμήματα των περιοχών όπου παρατηρούνται οξυμένες καταστάσεις στους ποταμούς και τον Κόλπο. Βέβαια η ETANAM δεν έχει εκείνες τις νομοθετημένες αρμοδιότητες να παρέμβει από μόνη της με επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις που παρατηρούνται επεισόδια αυξημένης ρύπανσης και το μόνο που είναι σε θέση να κάνει είναι να εισηγείται στις προαναφερθείσες υπηρεσίες.

Όσον αφορά την οργάνωση της Εταιρείας, διαθέτει κατάλληλο εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και έναν minimum εργαστηριακό εξοπλισμό για τις ανάγκες των επιτόπιων μετρήσεων και εργαστηριακών αναλύσεων, ενώ ένας μεγάλος αριθμός παραμέτρων αναλύονται στο ΠΕΡΠΑ, με το οποίο υπάρχει στενή συνεργασία για τα ποτάμια.

Βέβαια, είναι απαραίτητο να ολοκληρωθεί ο εργαστηριακός εξοπλισμός της Εταιρείας και προς την κατεύθυνση αυτή έχει υποβληθεί αίτηση με σχετική μελέτη και όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά προς την Επιτροπή Παρακολούθησης των ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας για πλήρως εξοπλισμένο εργαστήριο υδρολογικών και εναερίων αναλύσεων σε συνεργασία με την Ε.Γ.Σ.Πρέβεζας. Στο εργαστήριο αυτό, εκτός από τη δυνατότητα άμεσου και αποτελεσματικού ελέγχου της ρύπανσης των νερών, θα δίνεται η δυνατότητα να γίνονται και εδαφολογικές αναλύσεις, ώστε να αποφεύγεται η αλόγιστη μέχρι σήμερα χρήση λιπασμάτων στη γύρω περιοχή.

Η παρέμβαση της ETANAM στην προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής και του Κόλπου είναι συνεχής και θα κλιμακώνεται όσο θα λύνονται και μερικά ζητήματα οικονομικής φύσης και αρμοδιοτήτων της Εταιρείας, που εκκρεμούν.